Allah'a Davette Nebevî Yöntem

ALLAH'A DAVET
EĞLENCEYLE DEĞİL CİDDİYETLE OLUR!

Fazîletli Şeyh Abdurrahmân b. Nâsır el-Berrâk

Çeviren: Yunus Albayrak

Âlemlerin rabbi Allah'a hamd olsun. Allah'ın salât ve selâmı, Peygamberi Muhammed'in, âilesinin ve ashâbının üzerine olsun.

Bundan sonra;
Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: «De ki: 'İşte bu, benim yolumdur. Ben ve bana uyanlar basîretle Allah'a çağırırız. Allah bütün eksikliklerden münezzehtir. Ben, Allah'a ortak koşanlardan da değilim.» [Yûsuf, 108] Bu âyette, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ve ona tâbi olanların yolunun Allah'a davet olduğu bildirilmiştir. Allah azze ve celle Peygamberi sallallahu aleyhi ve sellem'e Allah'a davet etmesini emrederek şöyle buyurmuştur: «Sen Rabbine davet et. Çünkü hiç şüphesiz sen, hakka götüren dosdoğru bir yol üzerindesin.» [Hac, 67] Başka bir âyette de şöyle buyurmuştur: «Sen Rabbine çağır ve sakın Allah'a ortak koşanlardan olma!» [Kasas, 87]

Allah Teâlâ, kendisinin, kullarını cennetine ve mağfiretine çağırdığını haber vererek şöyle buyurmuştur: «Allah ise izniyle cennete ve mağfirete çağırır.» [Bakara, 221] Yine şöyle buyurur: «Allah, esenlikler yurduna çağırır ve dilediğini doğru yola iletir.» [Yûnus 25]

Allah'a davet etmek; kitabında dîninin ilkeleri olarak indirdiği, Rasûllerin lisânı üzere davet etmektir. Allah'a davetin hakikati; Allah'a, Rasûlüne, âhiret gününe îmân etmeye ve bir tek olan, ortağı olmayan Allah'a ibâdet etmeye davet etmektir. Allah'a ibâdet etmek ise ona karşı takvalı olmaya ve Rasûlüne itaat etmeye bağlıdır. Allah Teâlâ Nûh aleyhisselâm'dan haber vererek şöyle buyurmuştur: «Allah'a ibâdet edin. O'na karşı gelmekten sakının ve bana itaat edin.» [Nûh, 3] İşte bu, bütün Rasûllerin hepsinin ortak davetidir. Peygamberlerin hepsi kavimlerine şöyle demiştir: «Ey kavmim! Allah'a ibâdet edin, sizin için O'ndan başka bir ilâh yoktur» [A'raf, 59, 65, 73, 85; Hûd, 50, 61, 84] Yine şöyle buyurur: «Artık Allah'tan korkun ve bana itaat edin.» [Âl-i İmrân, 50; Şûrâ, 108, 110, 126, 131, 144, 150, 163, 179]

Aynı zamanda Rasûllerin daveti, müjdeler ve uyarılar üzerine dayanır. Müminler Allah'ın onlara sunacağı mağfiret ve sonsuz nimetlerle müjdelenirler. İnkârcılar ise Allah'ın günahkârlar için vaat ettiği

çeşitli cezâlarla uyarılırlar. Allah Teâlâ şöyle buyuruyor: «Müjdeleyiciler ve uyarıcılar olarak peygamberler gönderdik.» [Nisâ, 165]

Allah'a davet daima, Allah'ın ve Rasûlünün emrettiğini emretme, yasakladıklarını yasaklama ve bunlarla beraber Allah'a itaat edenler için hazırladıklarına ve sevabına teşvik etme, isyankâr kulları için olan tehditlerine ve azabına karşı korkutma ekseni etrafında döner.

Allah Teâlâ kendisine davet etmeyi 'hatırlatma' olarak da isimlendirerek şöyle buyurmuştur: «Sen yine de hatırlat! Çünkü hatırlatmak müminlere fayda verir.» [Zâriyat, 55] Yine şöyle buyurmuştur: «O hâlde, eğer nasihat fayda verirse, nasihat et. Allah'tan korkan öğüt alacaktır. Bedbaht olan ise ondan kaçınacaktır.» [A'la. 9-11] Ayrıca Allah Teâlâ kendisini ananlara ve hatırlatanlara senâ ederek şöyle buyurmuştur: «Allah'ı çokça zikreden erkekler ve çokça zikreden kadınlar var ya, işte onlar için Allah, bağışlanma ve büyük bir mükâfat hazırlamıştır.» [Ahzâb, 35] Yine şöyle buyurmuştur: «Onlar ayaktayken, otururken ve yanları üzerine yatarken Allah'ı anarlar.» [Âl-i İmrân, 191] Yine şöyle buyurmuştur: «Akıl sahiplerinden başkası öğüt almaz.» [Zümer, 9] Allah Teâlâ kâfirler için ise şöyle buyurmuştur: «Kendilerine öğüt verildiği zaman öğüt almıyorlar.» [Saffât, 13] Yine şöyle buyurmuştur: «Onlara ne oluyor da, nasihatten yüz çeviriyorlar.» [Müddessir, 49]

Allah'a davet ve nasihat için gerekli yöntemler vardır ki bunlar da şu âyette toplanmıştır: «Rabbinin yoluna hikmetle, güzel öğütlerle davet et ve onlarla en güzel yöntemlerle tartış!» [Nahl, 125] Hikmetin özü, her şeyi yerli yerince koymaktır. Hikmet ile davet etmek, ilimle davet etmektir.

Güzel öğüt ise ancak Allah'ın emir ve yasakları anlatılarak, Allah'a itaat eden kullar için vaat edilen güzellikleri ve O'na isyankâr olan kulları için bildirilen cezaları hatırlatılarak, umutlandırarak ve korkutarak olur.

En güzel yöntemlerle tartışmak ise ancak kafa karıştıran şüphe sahiplerine ve hakikate muhâlif olanlara karşı, aklî hüccetler ve şer'î naslar sunularak yapılır.

Bütün bu saydıklarımızın ışığında anlaşılan şudur ki; Allah'a davet ancak, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in yolunun toplayıp bir araya getirdiği şeylerle; Kur'ân âyetleri okunarak ve tefsîr edilerek, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in hadîsleri okunarak ve içerdiği hikmetler ve hükümler açıklanarak olur. Harâm ve helâllerin anlatılmasıyla, edep ve erdemli davranışların beyânıyla olur. Yolların en hayırlısı Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in yoludur.

Allah'a davetteki bu yol, Allah'ın, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'i vasfettiği şu âyetindeki yoldur: «Allah, müminlere kendi içlerinden; onlara âyetlerini okuyan, onları arındırıp, temizleyen, onlara kitap ve hikmeti öğreten bir peygamber göndermekle büyük bir lütufta bulunmuştur. Oysa onlar, daha önce apaçık bir sapıklık içinde idiler.» [Âl-i İmrân, 164] Allah Teâlâ, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e Kur'ân ile insanlara öğüt vermesini emretmiş ve şöyle buyurmuştur: «O hâlde sen, benim tehditlerimden korkan kimselere Kur'ân ile öğüt ver.» [Kâf, 45] Yine şöyle buyurmuştur: «Biz Kuran'ı, insanlara tane tane okuyasın diye âyetlere ayırdık.» [İsrâ, 106] Yine şöyle buyurmuştur: «Rabbinin kitabından sana vahyedileni oku. O'nun kelimelerini değiştirecek hiçbir kimse yoktur.» [Kehf, 27] Kur'ân'ı tilâvet etmek, âyetlerini okumayı, emir ve yasaklarına uyarak bu âyetlere ittiba

etmeyi bütünüyle içine alır.

Allah'ın kitabını açıklayan ve tefsîr eden Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sünnetidir. Allah Teâlâ buyuruyor ki: «Sana da bu Kur'ân'ı indirdik ki, insanlara kendilerine indirileni açıklayasın.» [Nahl, 44] Allah Teâlâ peygamberine, Kitab'ı ve Hikmet'i -ki o da sünnettir.- indirerek ona büyük bir ihsânda bulunmuştur. Şöyle buyurmuştur: «Allah, sana Kur'ân'ı ve Hikmet'i indirmiş ve bilmediğin şeyleri öğretmiştir. Allah'ın sana ihsânı çok büyüktür.» [Nisâ, 113]

Allah Teâlâ işte bu ilimle dilediğini karanlıklardan aydınlıklara çıkarır. Nitekim şöyle buyuruyor: «Bu kitabı, Rablerinin izniyle insanları karanlıklardan aydınlığa çıkarıp o güçlü ve övgüye lâyık olan Allah'ın yoluna iletmen için sana indirdik.» [İbrâhîm, 1]. Bunun için Allah Teâlâ, bu Kitabı nur olarak da isimlendirmiş ve şöyle demiştir: «Artık Allah'a, peygamberine ve indirdiğimiz nûra îmân edin!» [Teğâbun, 8] Bu nûr ile -yani Kur'ân ile- akıllar aydınlanır, nefisler arınır. Kulun amelleri de, dünyası da, âhireti de bu nûr ile ıslâh olur.

Allah Teâlâ, insanlara, Kur'ân okumanın bir eserinin de îmânın, kalplerde Allah korkusunun ve onun korkusuyla gözlerin yaşarmasının artışı olduğunu zikrederek şöyle buyurmuştur: «Müminler öyle insanlardır ki; Allah anıldığı zaman kalpleri ürperir. O'nun âyetleri kendilerine okunduğu zaman bu, onların îmânlarını artırır ve sadece Rablerine tevekkül ederler.» [Enfâl, 2] Yine şöyle buyurmuştur: «Kendilerine Rahmân'ın âyetleri okunduğu zaman ağlayarak secdeye kapanırlardı.» [Meryem 58] Yine şöyle buyurmuştur: «Şüphesiz, daha önce kendilerine ilim verilenler, Kur'ân kendilerine okunduğunda derhal yüzüstü secdeye kapanırlar. Rabbimizin şanı yücedir. Rabbimizin vaadi mutlaka gerçekleşecektir, derler. Ağlayarak yüz üstü yere kapanırlar. Bu onların huşusunu artırır.» [İsra, 107-109] Yine şöyle buyurmuştur: «Peygamber'e indirilen Kur'ân'ı dinledikleri zaman hakkı tanımalarından dolayı gözlerinin yaşla dolup taştığını görürsün.» [Mâide, 83]

Aynı zamanda Kur'ân'ı duyduklarında ağlamayanları, bilakis gafil bir şekilde gülenleri zemmederek şöyle buyurmuştur: «Şimdi siz bu Kur'ân'a mı şaşırıyorsunuz? Gülüyorsunuz da ağlamıyorsunuz! Ve gaflet içinde oyalanmaktasınız! Haydi, Allah'a secde edip O'na ibâdet edin!» [Necm, 59-62]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sünnetinin işaret ettiği gibi, zikir meclisleri Allah'ın kitabını okumak ve öğrenmek üzere bir araya gelmiş topluluklardan oluşur. Allah'ın zikri ise, O'nun tesbîh edilmesi, O'na hamd edilmesi, O'ndan cennetin istenmesi ve cehennem ateşinden O'na sığınılması, cennete yaklaştıran ve cehennemden uzaklaştıran faydalı ilim ve sâlih amellerin anlatılmasıdır. İmam Müslim Sahîh'inde Ebû Hureyre radiyallahu anhu'dan, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir: «Allah'ın evlerinden bir evde toplanarak, Allah'ın kitabını okuyup, kendi aralarında onu öğrenip öğreten topluluğa bir sükûnet iner. Onları rahmet sarar. Melekler onları çevreler ve Allah azze ve celle onları, kendi katında bulunanlara anar.» Yine Ebû Hureyre radiyallahu anhu şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: «Allah Teâlâ'nın yeryüzünde dolaşarak zikir meclislerini araştıran melekleri vardır. Eğer onlar Allah'ın zikredildiği bir meclis bulurlar ise onlarla beraber otururlar. Kanatlarıyla birbirini çevreleyerek onlarla yeryüzü semasının arasını doldururlar. Bu topluluk birbirinden ayrıldığı zaman melekler yükselerek semaya çıkar. Allah azze ve celle onlardan çok daha iyi bildiği halde, onlara sorar: Nereden geldiniz? Onlar şöyle derler: Yeryüzünde seni tesbîh, tekbir ve hamd eden kullarının arasından geliyoruz. Onlar sana

hamd ediyor ve senden istiyorlar. Allah azze ve celle "Benden ne istiyorlar?" diye buyurunca melekler "Senden cennetini istiyorlar!' dediler. Allah aze ve celle "Onlar cennetimi gördüler mi?" diye sorunca melekler "Hayır ya Rab!' dediler. "Bir de cennetimi görselerdi nasıl olurdu!' buyurdu. Melekler: "Sana sığınıyorlar." deyince, "Neden dolayı bana sığınıyorlar?" buyurdu. Melekler: "Ateşinden ya Rab!" dediler. "Benim ateşimi gördüler mi?" diye sorunca melekler 'hayır!' dediler. Bunun üzerine şöyle buyurdu: "Onlar bir de ateşimi görselerdi nasıl olurdu!" Melekler 'Onlar senden bağışlanma diliyorlar' dediler. Rasûlulllah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: Allah şöyle buyurur: 'Öyleyse ben onları bağışladım, diledikleri cenneti onlara verdim ve sığındıkları ateşten onları himaye ettim." Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle devam etti: Melekler şöyle derler: "Ey Rabbimiz! Onların arasında çokça hataları olan falanca da vardır. O sadece oradan geçerken onların arasına oturmuştu." Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: Allah azze ve celle şöyle buyurur: "Onu da bağışladım. Onlar öyle bir topluluktur ki; onlarla beraber olan hiçbir kimse bedbaht olmaz." Hadîsi Buhârî ve Müslim ittifak ile rivâyet etmişlerdir.

İşte bundan ötürü selef-i salihîn ve onların ardından gelerek onlara güzel bir şekilde tâbi olanların meclisleri sükûnet ve vakarla dolup taşardı. Onlar, Kur'ân ve Sünnet'in öğretimi, o ikisinde bulunan Allah'ın isim ve sıfatlarının, sâlihlere vaat ettiği ödüllerin ve asileri tehdit ettiği cezaların zikriyle, harâm ve helâllerin beyân edilmesi, edep, erdemli davranışlar, yüksek ahlakî anlayışın beyânı, Allah'ın sevdiği ve razı olduğu her türlü amellere teşvik ve Allah'ı kızdıran ve öfkelendiren her türlü amel ve sözlerden sakındırma ve zemmiyle meclislerini doldurdular. Onların okulları ise Allah'ın tazim etmemizi emrettiği mescidlerdi: «Allah o evlerin yüceltilmesine ve içlerinde isminin anılmasına izin vermiştir. Orada sabah akşam O'nu tesbîh ederler. Onlar, ne ticaret ne de alış-verişin kendilerini Allah'ı anmaktan alıkoyamadığı kimselerdir.» [Nûr, 36, 37]

O kimseler mescidlerde seslerini yükseltmezler, Allah'ın evine, ilim meclisine, ilme ve ibâdete hürmeten oralarda boş söz etmekten ve gülmekten sakınırlar. Fakat bu durum çok değişti. Artık şer'î ilim meclislerinin çoğu okul ve üniversitelerde yapılıyor. Vaaz, nasihat ve davet meclislerinin çoğu ise mescidlerin dışındaki başka yerlerde yapılır oldu. İlmin heybeti de, mekânın hürmeti de kayboldu. Artık öğrencilerin ve bu meclislerde hazır bulunanların çoğu kendi aralarında konuşmakta bir beis görmüyor. Onların kendi aralarında konuşmalarına tek engel öğretmenin heybeti oldu. Bilakis bu durum bazı davetçilerin, davet ve nasihat verme üslubunda yakışıksız yeni bir yol ortaya koymalarına sebep oldu. Bunlar, bu yeni yolun gençlere karşı daha faydalı olduğu, günaha meyilli bu gençlerin kalplerini fethettiği ve onları çok etkilediği yorumunu yapıyorlar. Oysa bu sonradan uydurma yol, barındırdığı birçok kusurdan dolayı meclisler vakar, huşu ve öğüt verici vasfını yitiriyor. Bana güvenilir bazı kimseler tarafından nakledilen ve bazılarını da kasetten dinlediğime göre bu yeni yolu uyduran davetçilerin (Allah onlara hidâyet etsin ve niyetlerinden ötürü de hayır versin) yaptığı bazı davranışlar şöyledir:

• Şarkıcıların seslerinin ve sözlerinin aktarılması.
• Kadınların seslerinin taklit edilmesi.
• Fasık insanların sözleri ve terimleriyle konuşmak. Uyuşturucu bağımlılarının veya başkalarının olduğu gibi.
• Kıssada sözü geçen kişinin söz ve fillerinin canlandırılması.
• Her fırsatta dinleyicilerin güldürülmeye çalışılması sebebiyle, meclisin nasihat meclisinden daha çok,

boş sözlerin konuşulduğu bir meclise dönüştürülmesi.

Üzücü olan bir diğer durum ise bu kimselerin şakalaşmayla çok meşgul olmaları, hadîs rivâyetinde gevşeklik göstermelerine sebep olmuştur. Bu kimseleri zayıf hadîsleri rivâyet ederken görürsünüz. Onlar sahîh hadîsleri rivâyet ederken, lafızlarda hata yaparlar ve uydurma kıssaları aktarmakta hiçbir sakınca görmezler.

Kardeşlerimin davet üslubunda hataya düştüklerini zikrettikten sonra; onları, Kur'an'ın irşâd ettiği yola, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in, onun değerli sahâbelerinin ve onlara güzel bir şekilde tabi olanların yoluna dönmeye davet ediyorum. Bu ise ancak Kur'ân ve Sünnet'e derin bir kavrayışla dikkat etmekle ve bu iki kaynakta hidâyet ve hak dîn adına ne varsa öğrenmekle mümkün olabilir. İşte bu, Allah'a doğru yol alanlara, apaçık bir ışık kaynağıdır. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'den sonra ise uyulacak en hayırlı kişiler O'nun sahâbeleri, tabiîn ve hidâyet imâmlarıdır.

Allah Teâlâ'dan, seni bizlerle beraber onların yoluna iletmesini ve O'nun huzuruna varana kadar bu yolda sâbit kılmasını niyaz ediyorum. Allah, peygamberimiz Muhammed'e onun âilesine ve ashâbına salât ve selâm etsin.
26.12.1431